

**Kaitseministri määruse „Ajateenistusse asumise tähtjad,
ajateenistusse võetavate isikute arvuline jagunemine ajateenijate
väljaõppega tegelevate struktuuriüksuste vahel ning ajateenistuse
kestus 2027. aastal“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Eelnõuga määratakse kindlaks 2027. aastal ajateenistusse võetavate isikute (kutsealused ja vabatahtlikult ajateenistusse asuvad naised) ajateenistusse asumise tähtjad ning nende arvuline jagunemine väljaõppega tegelevate struktuuriüksuste vahel.

Määrus kehtestatakse kaitseväeteenistuse seaduse § 37 lõike 3 ja § 82 lõike 4 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja kavandi on ette valmistanud Kaitseressursside Ameti ja Kaitseväge esindajad. Kaitseministeeriumis vastutab eelnõu koostamise eest õigusosakonna õigusloome nõunik Liina Martinson (liina.martinson@kaitseministeerium.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu § 1. Määrusega sätestatakse ajateenistusse asumise tähtjad. 2027. aastal toimub ajateenistusse võtmine 8. ja 34. nädalal. Võrreldes seni kehtinud ajateenistusse kutsumise praktikaga, nihkub 2027. aastal ajateenijate väljaõppe algusaeg 5. nädala võrra edasi. Selle olulise muudatuse põhjuseks on soov paremini kohandada ajateenistusse asumise aega noorte hariduslike kohustustega ning luua sujuvamat üleminekut haridusasutustest riigikaitseks.

Väljaõppe algusaegade edasilükkamine haakub paremini koolide akadeemilise kalendriga. Hilisem väljaõppe algus võimaldab noortel lõpetada sügissemestri täies mahus, ilma et ajateenistus katkestaks nende õpinguid või põhjustaks õppetöös takistusi. Teiseks sobitub ajateenistusse asumise hilisem kuupäev palju paremini ka kõrgkoolide sisseastumiskatsete ajakavaga. Nii saavad noored keskenduda lõpueksamiteks ja sisseastumiskatseteks valmistamisele ning ajateenistusse asumine ei takista nende akadeemilisi plaane ja võimalusi. Lisaks toetab selline ajastus noorte üldist heaolu ja motiveeritust. Noored saavad kindlustunnet, et nende haridustee ja isiklikud eesmärgid ei jää ajateenistuse tõttu pooleli või teostamata.

Ajateenistuse kutse toimetatakse ajateenistusse võetavatele isikutele üldjuhul kätte üks aasta enne ajateenistusse asumise tähtaega.¹ Kui isik on taotlenud ja saanud eelnevalt kaitseväeteenistuse seaduse alusel ajapikendust või varem jätnud ajateenistusse ilmutama, võib ajateenistusse asumise kutse teha teatavaks hiljemalt 30 päeva enne ajateenistusse asumise tähtaja saabumist.² Vabatahtlikult ajateenistusse asuda soovivaid 18–27-aastaseid naisi teavitatakse ajateenistusse võtmisest vähemalt 90 päeva enne ajateenistuse algust.³

¹ KVTS § 37 lg 4.

² KVTS § 37 lg 5.

³ KVTS § 82 lg 7.

Eelnõu § 2. Määrusega kehtestatakse 2027. aastal ajateenistusse võetavate isikute arv ja määruse lisas nähakse ette nende jagunemine Kaitseväe struktuuriüksuste vahel. 2027. aastal võetakse ajateenistusse kuni 4100 isikut. Ajateenistusse võetud isikute täpsem arvuline jagunemine 2027. aastal Kaitseväe struktuuriüksuste vahel sätestatakse määruse lisas.

Eelnõu § 3. Määruses sätestatakse ajateenistuse kestus ja ajateenistuse alguse nädalad. Käesoleva määruse kohaselt kestab ajateenistus 12 kuud senise 8- ja 11 kuu asemel. Uute relvasüsteemide kasutuselevõtuga on vajadus neid relvasüsteeme hoida alalises valmiduses. Kuna alalise valmiduse hoidmine eeldab ka ajateenistuses väljaõpetatud isikkoosseisu kaasamist, on vajalik, et ajateenistus kehtaks kauem.

Lisanduva ühe kuu jooksul on võimalik viia läbi täiendavat väljaõpet ja koostegevusi ning hoida süsteeme valmiduses perioodil, kus järgmise meeskonna esmane sõjaväeline väljaõpe alles kestab.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse kehtestamisega tekib Kaitseressursside Ametil õiguslik alus määrata ajateenistusse võetavate isikute ajateenistusse asumise aeg ja saata ajateenistusse võetavatele isikutele kutsed 2027. aastaks. Ajateenistuse koht tehakse isikule teatavaks hiljemalt 30 päeva enne ajateenistusse asumist.

Ajateenistuse algusaegade kohandamine muudab riigikaitsekohustuse täitmise noorte jaoks paindlikumaks ja elukorraldusse paremini integreeritavaks. See on oluline tegur, mis aitab parandada ajateenistuse mainet ja tagab piisava arvu kvalifitseeritud kutsealuste teenistusse asumise.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu rakendamisega kaasnevad kulud on planeeritud Kaitseministeeriumi valitsemisala eelarvesse. Arvestuslikult on ajateenijate arvuga seotud otsesed kulud (ajateenija toetus, toitlustus) 2027. aastal 31 miljonit eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Kaitseväele.